

KOMUNIKAT

Organizacji Obrony Narodowej

w Rzeszowie.

Cena numeru, 20 halerczy.

Ze Sejmiku (ciąg dalszy).

Dr. Krogulski (ciąg dalszy): Porządek — szerzy się bandytyzm, napady — na to siła zbrojna musi być — a więc wojsko! milicje lokalne! żandarmeria! Austria zostawiła nas na lodzie. Młode roczniki obowiązane do służby rozpuszczono, kradziono! Amunicji własnej nie mamy — trzeba ją szanować. Wojsko kształtuje się. Tu do wewnętrznych ich spraw nie będziemy się mieszać. Formuje się pułk ziemi rzesz. w dwu batalionach w drodze werbunkowej, dzieli się żołnierzy na grupy A, B, C. Werbunek nie idzie idealnie, jest tysiąc kilkuset ludzi. Dziś do Lwowa będziemy mogli także coś postać! Żandarmeria rozleciała się — reorganizowaniem zajmowali się pp. Bomba i Kawalec (5 czy 7 posterunków — sprawa jeszcze nie skończona). — Organizacja administracji powiatu konieczna — bez tego byliśmy trzodą — chaos byłby, niebezpieczny dla siebie samych. Wysilki, aby ten porządek utrzymać. Potrzebne pieniądze! Odniosłem się do ludności, zażądałem podatków, musi płacić chłop, w mieście podatki muszą być też płacone, będą egzekwowali. Bez podatków nie! Wiedeń bił papiery obficie. My w powiecie tego pieniądza nie mamy. Czy Rząd polski będzie miał to inna sprawa. Z tem wiąże się sprawa zasików.

(Rozróżnijcie panowie, mnie jako rząd i Was obywateli — ciągnie ale rozumnie, abyśmy nie wpadli do rowu). Dziś zasiłki byłyby przez Austryę może komuś płacone — my nie możemy zasiłków wypłacać. Państwo polskie, gdy ustali administrację i zaciągnie pożyczkę, określi i nakaze wypłacać zasiłki. — My na grudzień nie mamy pieniędzy. — Obawa o niezadowolenie — czyż ono i rozruchy spowodują wyplatę zasiłków? Bank austro-węg. mógłby dać pożyczkę, ale on nawet na wyplatę urzędników od półowy września nie dostał pieniędzy! brak pieniędzy dla opłacenia jego personalu. Pocztaowa kasa wstrzymała wysyłkę pieniędzy do Galicyi. Jeżeli Wiedeń bije pieniądze-papiery, to my musimy mieć w tem udział, bo nasz majątek maleje. Telefonowałem do P. K. L. — odpowiedziano, że mamy na 80 powiatów dostać 22 miliony — to drobna suma. P. K. L. nosi się myślą zaciągnięcia na Galicyę 100 milionów. Panowie macie moralny obowiązek ludziom w gminach to, co tu mówię, przedstawić. — Inwalidzi — sieroty po żołnierzach — wdowy nie mogące pracować — Państwo polskie przyjmie zobowiązania płacenia subwenyi dla nich i powiat rzeszowski musi to zrobić — ale summiennie, bezwzględnie. Ja także inaczej robiłem dawniej z pieniędzy austriackich — dawaliśmy wszystkim, bo inne kraje tak samo robiły — dziś musi być inaczej! Dziś dane muszą być rzetelne, gmina każda musi sama być rozumna!

W Starostwie drobne sprawy idą wolniej. Alkohol — tego nie wolno sprzedawać (co do piwa nie robiłem trudności, bo to zresztą woda). Upicie sprrowadza awanturki, stąd olbrzymie rosną sprawy — nieszczęście może być łatwe, bo wszyscy są zdenerwowani. — Węda całego świata, to bezmiar bajek! „Zabioi!“, „awantura!“ — to bajki. Myślałem o odezwie, aby ludność wierzyła temu tylko, co zostanie stwierdzonem. Paniki unikać! (Podaje przykład dla przestrogi) Co postanowicie; rozważcie dobrze — to nie wiec, ale Sejmik! Nie ubliżam, wiec to tylko informacyjny, przygotowawczy Sejmik — tu idzie o najlepsze decydowanie z woli i sumienia. Życzę wszystkim, aby obrady przyniosły pożytek powiatowi i całej Polsce.

Dr. Jabłoński (wniosek nagły): Dożyliśmy szczęśliwej chwili — obrady w wolnej Polsce — ale w chwili, gdy o 20 mil krew się leje, zabijają dzieci i matki. Nie krytykuję, ale dlaczego ta pomoc tam nie doszła? Dobrze rozpozniemy naradę, gdy pomyślimy o braciach — uchwalamy, aby zawezwać Piłsudskiego, że ziemia rzeszowska prosi go o pomoc do Lwowa i do P. K. L., aby o tem także pomyślała. Wniosek: Sejmik rzesz. zwraca się telegraficznie do naczelnika naszego, prawie dyktatora Piłsudskiego, o pomoc dla Lwowa i taksamo do P. K. L.

Bomba: Regulamin obrad — wniosek podał p. Nadzieja: my możemy być wdzięczni Dr. Krogulskiemu, że podał projekt „konceptu“ regulaminu z 1892 roku — on zawiera szczegóły, które muszą być zrewidowane i usunięte — dziś ten regulamin może jeszcze nie do przyjęcia, (wniosek) odesłać go do Wydziału a dziś po dawniej formie obradujecie! Porządek dzienny nie obejmuje tego programu — ale dyskusję nad temi sprawami trzeba podjąć! (Sprzeciwy głośne: Dr. Talaiewicz, Dr. Gonsztyk i inni)

Bomba (podaje wniosek pod głosowanie — przyjęto): będziemy teraz trzymać się sposobu parlamentarnego, ja go dobrze znam!

Narodowa demokr. podlega rządowi w Warszawie — P. K. L. da jako parlament inicjatywę! Rząd warszawski przestał istnieć, tubelski także się rozszedł — ten Sejmik jest z inicjatywą, instrukcyjną, a Sejm w Warszawie będzie decydujący. Ten Sejmik będzie jemu podlegał! Jaka zaś inicjatywa, powie Narodowa.

Nadzieja: Wniosek o posiedze będą się zaimo od zarządzeń P. K. L. Informowałem się w P. K. L. o sposobie rządzenia powiatu — powiedział mi, „urządźcie sobie tak, żeby było dobrze“. Sejmik chcemy utrzymać — Wydział wybieramy, wynikiem potrzeba rozszerzenia tego „ciężkiego“ zarządu. Także aby w tym Wydziale, który spełnia najważniejsze zadanie w powiecie — w nim muszę być reprezentowane warstwy, które ten Sejmik składa — w liczbie 18. Co do jego kompetencji zauważę: Sejmik i Wydział przejmie zadania Rady powiatowej i mają prawo decydować w sprawach powiatu. Dzielę się, że niektórzy Panowie potworzyli inne organa, które jego zakres ograniczają. W nr. 6 „Komunikatu“ zapowiadano: „Rada Gospodarska!“ — kto to zainicjował?! kto ich wybrał?! wszelkie zakusy muszą być stopione! Sejmik bardziej jest wyrazem woli i reprezentantem! Dniaż rzecz taka jest anachronizmem! (Na sali poruszenie i oburzenie „za“ i „przeciw“ — „odebrał mu głos“). Intenji nie znam, ale o ile takie ciało poza Sejmikiem powstało z nagłości, to należało przyspieszyć Sejmik i tę sprawę rozstrzygnąć! Stawiam wniosek: Wniosek: Więcej unaję Rada Gosp. za nie istniejąca, a sam przejmie ten obowiązek na siebie i Wydział wykonawczy.

Tu zastanówmy się nad kompetencyą Sejmiku. Obok Rady powiatowej były Starostwa — Rada powiatowa była ośrodkiem autonomii. Zastanówmy się, jakie kompetencye pozostaną Sejmikowi poza Radą powiatową. Głos Sejmiku będzie musiał zabrać głos w sprawach, w których dotąd miało głos Starostwo!

Aprowizacja ma się Sejmik zająć, opatę, odzież i ma pomyśleć o środkach do tego! Starostwo, Komisaryat P. K. L. i Magistrat, widocznie przeciążone, nie zrobili tego, to gdy w innych powiatach zrobiono dużo, to i u nas cośby zrobić można było. Co zrobił Tarnów? rewizja towarów paskarskich — pod karą grzywny — u nas nic nie zrobiono! To nie plotki o skarbach w mieście! Sam przekonałem się. Przekonałem, że przy gospodarce Magistratu nie dojdziemy do ładu, gdy i Starostwo zawodziło, wpałem z ulicy legionistów i sam urządziłem rewizję, uratowałem wiele i przechowałem to dla komisji, ale ze Sejmiku. Mówię o Magistracie, mówię to o p. Szaynowskim — musiałem działać samorzutnie, bo rozkradziono magazyny — ja ominąłem tę władzę, bo p. Starosta zajety, organa władzy nie w tym kierunku nie zrobili! a Rzeszów słynie z bandytyzmu i paskarstwa.

Wniosek: Sejmik wyłoni Komisję lub Wydział — ten z pominięciem Magistratu ma się zająć przeprowadzeniem kontroli, rewizji i rozdziału artykułów zapotrzebowania.

Tarnów tyje zabrał, że jesoze i innymi wysłał — gdy u nas mało zrobiono, to wina naszych organów! (Liczne zgłoszenia do głosu!)

Wniosek: Opracowanie kompetencyi Sejmiku przelać na specjalną Komisję, Wydział ma wybrać Komisję w tym celu.

Dr. Krogulski: Muszę mieć głos przed waszem rozstrzygnięciem — ja jestem z ramienia P. K. L., gdybyście inaczej myśleli, ustąpię! ja się trzymam instrukcyj — zbyt gwałtownych zmian nie mogę przeprowadzać — ja dziś Rady Gosp. nie mogę uznać za nielstniejącą — wiele względów na razie za tem przemawia. (C. d. nastąpi).

Z posiedzenia Zarządu O. O. N., (24 XI b. r.).

Uchwalono:

- 1) Zaprosić na specjalne posiedzenie tych członków O. O. N., którzy są delegatami na Sejmik w celu porozumienia się.
- 2) Przypomina się członkom O. O. N., że według § 11 stat. zobowiązali się do solidarności w wykonywaniu powziętych uchwał.
- 3) Zarząd przyjmuje do wiadomości wyjaśnienia Dra Jabłońskiego i Dra Niecia, dlaczego ustępują ze stanowiska delegatów P. K. L., zaznaczając, że z tych samych powodów i Bomba przestał być delegatem.
- 4) Postanowiono dać inicjatywę do zwołania wiecu inteligencji dla sformułowania postulatów tej warstwy narodu wobec programów innych warstw społecznych.

Prześlano do urzędów, związku adwokatów, lekarzy i t. p. zaproszenia do wybrania przedstawicieli na posiedzenie przygotowawcze na dzień 26/XI o godz. 7 wiec. w lokalu O. O. N.).

Komenda Straży Narodowej zaprasza wszystkich swych członków na sebranie, w niedzielę 24/XI o godz. 5 po poł. w sali Sokola — w celu omówienia dalszej działalności i pewnych postulatów.

Szczegółowe. Na odsiecz do Lwowa poprowadził oddział wojska por. Münnich z adiutantem Dr. Hoffmannem.

Wojciechowski, Stefan 10 K, Świąty 20 K, Dr. Huma, 40 K.

„Organizacja Obrony Narodowej“
w Rzeszowie.